

Rodica Braga – între confesiune și autoficțiune de Sorina-Maria Victoria. Recenzie de carte

Article history:

Received: 24.10.2025

Accepted: 30.11.2025

Available online: 31.12.2025

<https://doi.org/10.56177/eon.6.4.2025.art.6>

CC BY-NC 4.0

Diana AVRAM ȘANDRU

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

diana-alexandra.avram@uab.ro

<https://orcid.org/0000-0003-1688-2557>

TITLE: “Rodica Braga – Between Confession and Autofiction by Sorina-Maria Victoria”

ABSTRACT: The volume *Rodica Braga – Between Confession and Autofiction* by Sorina-Maria Victoria offers an interdisciplinary analysis of Rodica Braga’s work, grounded in the premise of an indissoluble relationship between biographical context and creative expression. The study explores the diversity of the writer’s oeuvre, ranging from poetry and prose, articulated around the confessional self, to children’s literature, through a critical approach that combines terminological exploration, contextualisation, and textual interpretation. At the same time, the author proposes her own conceptualisation of self-writing by introducing the concept of *ego-graphy* and contributes to the development of studies on autofiction and self-writing within Romanian literary criticism.

KEYWORDS: Rodica Braga, confession, autofiction, ego-graphy, ego-positions, self-referentiality.

REZUMAT: Volumul *Rodica Braga – între confesiune și autoficțiune* de Sorina-Maria Victoria propune o analiză interdisciplinară a operei Rodicăi Braga, întemeiată pe premisa unei relații indisolubile dintre contextul biografic și cel creator. Studiul valorifică diversitatea operei scriitoarei, de la poezie și proză, articulate în jurul eului confesiv, până la literatura pentru copii, printr-un demers critic care îmbină explorarea terminologică, contextualizarea și interpretarea de text. Totodată, autoarea propune o conceptualizare proprie a scrisului de sine, prin introducerea conceptului de ego-grafie, și contribuie la dezvoltarea studiilor asupra autoficțiunii și scrisului de sine în critica literară românească.

CUVINTE-CHEIE: Rodica Braga, confesiune, autoficțiune, egografie, ego-ipostaze, autoreferențialitate.

Volumul *Rodica Braga – între confesiune și autoficțiune* al Sorinei-Maria Victoria reprezintă una dintre cele mai articulate, complexe și necesare contribuții din peisajul criticii literare românești actuale. Este, fără îndoială, o lucrare de pionierat în ceea ce privește abordarea globală, interdisciplinară și profund personalizată a operei uneia dintre cele mai rafinate, dar insuficient comentate voci ale literaturii române, scriitoarea sibiană Rodica Braga.

Sorina-Maria Victoria își propune să (re)aducă în atenția criticii literare o personalitate literară discretă, dar cu o operă impresionantă prin coerență, rafinament și diversitate: poezia, proza, literatura pentru copii și textele cu tentă confesivă se regăsesc într-un univers creator unitar, în care eul scriitoricesc este simultan sursă, instrument și obiect al creației.

Sorina-Maria Victoria declară de la început o dublă motivație, una obiectivă (absența unei lucrări analitice de anvergură despre Rodica Braga) și una subiectivă (afinitatea empatică față de universul scriitoarei). Această transparență afectivă, departe de a slăbi demersul științific, îl potențează, oferindu-i autenticitate.

Cele trei capitole ale lucrării, dedicate fundalului teoretic și conceptual, poeziei și prozei Rodicăi Braga, sunt construite pe o arhitectură solidă, care îmbină cu eleganță contextualizarea, explorarea terminologică, analizele de text și interpretarea critică.

În primul capitol, autoarea realizează o cartografiere minuțioasă a conceptelor-cheie: „scrierea cu sine - scrierea de sine, ego-ipostaze, egografii, reprezentare de sine, ficțiune a eului, procedul ficționalizării de sine, strategii de ficționalizare a sinelui, semnificanți identitari, biografeme, autoficțiune, imaginar personal, autoreferențialitate” (Victoria 2025, 16). Cercetarea se sprijină pe o bibliografie amplă și interdisciplinară, în care converg filosofia sinelui (Ricoeur, Taylor, Dennett, MacIntyre), teoria narativității (Lejeune, Gusdorf, Starobinski, Lecarme), psihanaliza și critica imaginarului, Sorina-Maria Victoria construind o rețea coerentă de intersecții teoretice, în care conceptele se leagă organic de opera

analizată.

Unul dintre meritele centrale ale lucrării constă în extinderea conceptului de autoficțiune dinspre proză spre poezie. În critica românească, autoficțiunea a fost adesea aplicată exclusiv narațiunilor, însă Sorina-Maria Victoria demonstrează că și poezia poate funcționa ca spațiu de (re)scriere identitară. Introducerea termenului de „ego-grafie”, propus ca variantă lirică a autoficțiunii, reprezintă o inovație terminologică remarcabilă. Conceptul captează ambivalența fundamentală a scrisului Rodicăi Braga: între auto-dezvăluire și auto-camufare, între eul biografic și eul textual.

În plan metodologic, cercetarea se definește printr-o articulare între hermeneutica fenomenologică și analiza discursivă, autoarea practicând un *close reading* atent și ancorat în cadre teoretice ferme, astfel încât analiza textuală să nu degenereze în impresii subiective.

În capitolul dedicat poeziei, demonstrează că poezia Rodicăi Braga nu poate fi citită prin lentila unei confesiuni directe, ci mai curând ca o reconfigurare poetică a sinelui, o topografie a identității în mișcare. Autoarea observă în poezia Rodicăi Braga un raport constant între viață și text, între corporalitate și limbaj. Imaginea „ființei de hârtie” devine, astfel, un simbol al consubstanțialității dintre poet și poem. Printr-un joc subtil între sinceritate și disimulare, vocea lirică se proiectează într-un spațiu de frontieră, nici biografic, nici complet ficțional, ceea ce justifică lectura autoficțională a poeziei. Prin aceste analize, Sorina-Maria Victoria confirmă premisa de la care pornește: poezia Rodicăi Braga este o formă de „autografie”, o rescriere continuă a sinelui prin limbaj. Conceptul de „metafore ale sinelui” (în spiritul lui James Olney) devine aici un instrument critic de mare finețe, permițând interpretarea poemelor ca spații de negociere între prezență și absență, între eu și alteritate. Metafora recurentă a ființei de hârtie, a „poetei care pompează cerneală prin artere”, devine simbolul unui efort identitar continuu, în care scrisul nu mai este doar un act estetic, ci unul existențial, premisa cercetării fiind: „poeta și prozatoarea Rodica Braga se (de-/re-)scrie pe sine. De la un capăt la celălalt al creației sale, pendulând între auto-dezvăluire și auto-camufare, între confesiune și autoficțiune, scriitoarea Rodica Braga se identifică cu actul scriptural” (Victoria 2025, 22).

Dacă primele capitole erau consacrate fundamentării teoretice și explorării dimensiunii poetice a sinelui, capitolul *Proza Rodicăi Braga – autoreferențialitatea ca ficțiune de sine* deschide o perspectivă diacronică și interdisciplinară asupra prozei, văzută ca spațiu al reconfigurării identitare. Sorina-Maria Victoria propune aici o analiză profundă a prozei din unghiul autoreferențialității, un concept care depășește simpla introspecție și devine mecanism de (auto)creare textuală. Autoarea demonstrează că scrisul Rodicăi Braga este o formă de existență în text, o „ficțiune de sine” în sensul pe care îl atribuie teoreticienii Jacques Lecarme, Vincent Colonna, Philippe Gasparini. Identitatea auctorială nu este un dat, ci un proces continuu de construcție prin discurs. Prin acest capitol, cercetarea confirmă premisele anunțate anterior: literatura Rodicăi Braga nu poate fi redusă la o confesiune biografică, ci trebuie citită ca un sistem autoreferențial de transformare a trăirii în limbaj, a faptului în ficțiune, a sinelui empiric în alter ego textual.

În analiza Sorinei-Maria Victoria, universul ficțional al Rodicăi Braga funcționează ca un laborator al interiorității. Fiecare text este o încercare de a surprinde dinamica eului, un eu fragmentar, oscilant, aflat într-o permanentă tensiune între luciditate și vulnerabilitate. Un aspect esențial relevant de cercetare este transgresarea granițelor dintre autobiografie și ficțiune. Inserțiile autobiografice sunt prezente, dar ele nu servesc unei autenticități factuale, ci unei verosimilități psihologice. Scriitoarea transformă propria biografie într-o materie primă a ficțiunii identitare, iar pactul autobiografic se intersectează cu pactul romanesc. Rezultatul este un text hibrid, situat între mărturisire și invenție, între „adevărul trăit” și „adevărul imaginat”.

Demersul exegetic construiește o punte între confesiune și autoficțiune, demonstrând că, la Rodica Braga, aceste două registre nu se exclud, ci se completează. Confesiunea oferă materialul emoțional, autoficțiunea, forma discursivă. „Interioritatea mea scriindă”, expresia-cheie preluată din textele scriitoarei Rodica Braga, devine metafora centrală a acestei duble mișcări: eul care se scrie pe sine și, simultan, se inventează. Această dublă postură, a scriitoarei și a personajului, definește ceea ce Sorina-Maria Victoria numește ficționalizarea sinelui. În proza Rodicăi Braga, actul scrierii nu mai este un simplu mijloc de exprimare, ci o modalitate de existență. Personajele, adesea dubluri ale autoarei,

sunt „oglinzi ficționale” care reflectă o identitate fracturată, mereu în căutare de coerență.

Într-un excurs interdisciplinar, autoarea introduce o analiză lingvistică a volumului *Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate*. Subcapitolul *Ontologie lingvistică. Provocările unei viziuni interdisciplinare* și explorează modurile prin care limbajul devine spațiu ontologic, adică mediu de existență a sinelui. Sorina-Maria Victoria observă că eul autoficțional se exprimă prin mecanisme deictice („eu”, „aici”, „acum”), care ancorează textul într-un prezent fluid, dar autoreferențial. Analiza lingvistică este susținută de referințe din filosofia limbajului (Nagel, Kaplan, McDowell) și demonstrează capacitatea autoarei de a trece dincolo de granițele tradiționale ale criticii literare, cercetarea având o pronunțată componentă interdisciplinară, reunind concepte din teoria narativității, psihanaliză și fenomenologie a sinelui.

Autoarea susține că „supratema căutării sinelui poate fi asociată tuturor scrierilor Rodicăi Braga, proza sau poezia sa constituindu-se din frânturi ale sinelui, întreaga creație reprezentând un palimpsest identitar, recompus într-un tot unitar de către lectorul avizat” (Victoria 2025, 273).

Apariția acestei cărți are o semnificație amplă, întrucât indică o maturizare a discursului critic românesc în raport cu fenomenul autoficțiunii, dar și o re poziționare față de literatura feminină. Cartea Sorinei-Maria Victoria restabilește noi paradigme de interpretare, într-o formulă critică actuală, matură și profundă, fiind un studiu de referință despre Rodica Braga, dar și pentru definirea unei direcții contemporane în cercetarea autoficțiunii și a scrisului de sine.

References:

Victoria, Sorina-Maria. 2025. *Rodica Braga – între confesiune și autoficțiune*. Presa Universitară Clujeană.

BIONOTE:

Diana Alexandra Avram Șandru is a PhD candidate at the Doctoral School of Philology, “1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia. She holds a Bachelor’s degree in Romanian Language and Literature – English Language and Literature, as well as two Master’s degrees: *Romanian Literature and Culture in the European Context* and *English Language, Literature and Culture in the European Context*, obtained from the same institution. At present, she teaches seminars in English and in Romanian as a Foreign Language at the Faculty of History, Letters and Educational Sciences. Her research interests lie at the intersection of linguistics, literature, and language didactics, with a particular focus on how language constructs, distorts, or reveals power relations, both in fictional universes and in real-world contexts. She is interested in the transposition of linguistic structures into literary discourse, discourse analysis, paremiology, and translation studies. She is also passionate about teaching Romanian and English in intercultural and multilingual contexts, viewing the educational process as a space for cultural and identity negotiation.